

Mišljenje na Zakon o strancima

Temeljem dugogodišnjeg praćenja primjene Zakona o strancima kroz rad na pritužbama građana, u izvještajnom smo razdoblju sudjelovali u postupku izmjena i dopuna Zakona o strancima. Naime, tijekom godina su nam se obraćali građani koji imaju reguliran privremeni boravak, a koji su u RH rođeni i od rođenja žive u njoj, tražeći pomoć pri reguliranju stalnog boravka kao zakonske pretpostavke za stjecanje hrvatskog državljanstva. Njihovi primjeri 173 ukazivali su da postoje životne situacije koje Zakon o strancima nije vrednovao olakotno, a koje su nastupile iz razloga na koje te osobe nisu mogle utjecati i zbog kojih ranije nisu bile u mogućnosti regulirati svoj boravak ili steći hrvatsko državljanstvo. Njima se, unatoč činjenici rođenja i življenja u RH, prema odredbama Zakona o strancima, odobravao tek prvi privremeni boravak iz humanitarnih razloga ili zbog spajanja obitelji, čime im se tek nakon daljnjih pet godina reguliranog privremenog boravka otvarala mogućnost za podnošenje zahtjeva za odobrenje stalnog boravka u RH. Smatrali smo neopravdanim da su osobe, koje su nedvojbeno dio hrvatskog društva, koje su rođene i žive u RH od svog rođenja, ali zbog postojanja različitih okolnosti i razloga na koje objektivno same nisu mogle utjecati ili koje su se zbile čak i krivnjom drugih, nisu imale regulirani boravak u RH, sukladno Zakonu o strancima mogle zatražiti odobranje tek privremenog boravka.

Stoga smo prilikom postupka izmjena i dopuna Zakona o strancima, Odboru za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Hrvatskog sabora dostavili naše prijedloge na tekst Konačnog prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o strancima te predložili, da stranac koji je rođen i od rođenja živi na teritoriju RH, koji zbog opravdanih razloga na koje nije mogao utjecati, nije imao reguliran boravak, može regulirati stalni boravak bez prethodno odobrenog privremenog boravka u trajanju od pet godina. Amandman je prihvaćen, a izglasavanjem Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o strancima navedena odredba uključena je u zakonski tekst. Istom prilikom izrazili smo rezervu prema prijedlogu izmjene i dopune Zakona o strancima kojim bi dijete koje živi u RH, a kojem u trenutku njegovog rođenja, jedan ili oba roditelja uz strano imaju i hrvatsko državljanstvo, u određenim slučajevima pod privilegiranim uvjetima, moglo steći stalni boravak u RH.

Naime, sukladno Zakonu o hrvatskom državljanstvu, hrvatski državljanin koji ima i strano državljanstvo smatra se pred tijelima državne vlasti RH isključivo hrvatskim državljaninom. Također, propisano je i kako podrijetlom hrvatsko državljanstvo stječe dijete čija su oba roditelja u trenutku njegova rođenja hrvatski državljani; dijete čiji je jedan od roditelja u trenutku rođenja djeteta hrvatski državljanin, a rođeno je u RH; kao i dijete rođeno u inozemstvu, čiji je jedan roditelj u trenutku njegova rođenja hrvatski državljanin ako do navršene 18. godine života bude prijavljeno radi upisa kao hrvatski državljanin kod nadležnoga tijela RH u inozemstvu ili u RH ili se nastani u RH. Stoga smo smatrali da za situacije koje su bile obuhvaćene izmjenama i dopunama Zakona o strancima i kod kojih se predviđalo reguliranje stalnog boravka pod privilegiranim uvjetima, već postoje rješenja u primjeni Zakona o hrvatskom državljanstvu te da za pojedine životne situacije osoba koje imaju sve pretpostavke za stjecanje hrvatskog državljanstva nije potrebno pronalaziti rješenja u okviru Zakona o strancima. Ovakvo stajalište pučke pravobraniteljice prihvaćeno je te nije došlo do predložene izmjene i dopune navedene odredbe Zakona o strancima. 174

Unazad više godina značajan broj pritužbi podnositelja zahtjeva za reguliranje boravka odnosio se na dužinu trajanja tih postupaka. Naime, osobe koje pokreću postupke za produžetak privremenog boravaka ili za odobrenje stalnog boravka su one koje u RH već imaju prethodno regulirane privremene boravke i u tom smislu nadležnom tijelu uglavnom je poznata većina relevantnih podataka potrebnih za donošenje pozitivne ili negativne odluke o boravku.

Međutim, pojedine pritužbe ukazuju da neki postupci za produžetak privremenog ili odobrenje stalnog boravka traju znatno duže od roka propisanog Zakonom o općem upravnom postupku. Takve situacije išle su na štetu podnositelja zahtjeva jer, iako im se Zakonom o strancima omogućuje ostanak do izvršnosti odluke o zahtjevu, ipak su se te osobe zbog nedonošenja rješenja u zakonskom roku suočavale s gubitkom određenih prava, ponajprije prava na rad za osobe kojima je bio odobren privremeni boravak iz humanitarnih razloga ili u svrhu spajanja obitelji s hrvatskim državljaninom. Stoga smo prilikom postupka izmjena i dopuna Zakona o strancima predložili i da se u slučaju nedonošenja odluke do isteka roka važećeg odobrenja za privremeni boravak, strancu priznaju ostvarena prava sve do izvršnosti odluke o zahtjevu. Međutim, ovaj prijedlog nije prihvaćen već se, u svrhu nastojanja da nadležno tijelo pri donošenju rješenja poštuje zakonski rok, propisala obaveza podnositelju zahtjeva da zahtjev za produžetak boravka podnese najkasnije 60 dana prije isteka boravka (umjesto 30 dana, kako je bilo prije propisano), te obaveza policijskoj upravi, odnosno postaji, da o novom produžetku privremenog boravka odluči prije isteka važećeg odobrenja boravka.